

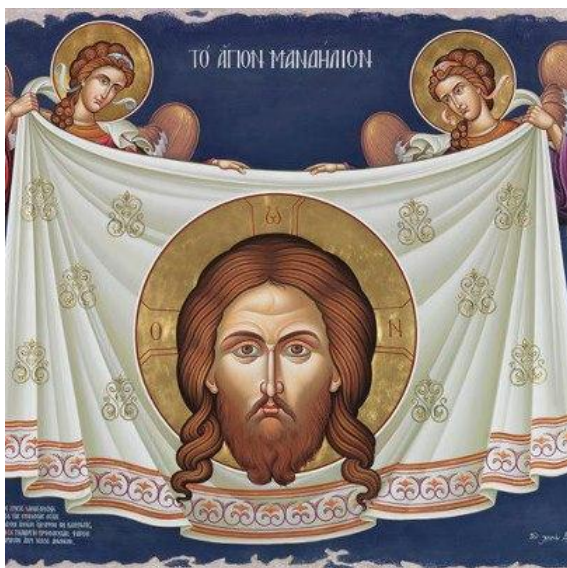
„Svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila“(J 1,5)

Svetlo Pravoslávia

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce Banská Bystrica

číslo 35, rok 2012

Drahí bratia a sestry v Christu!

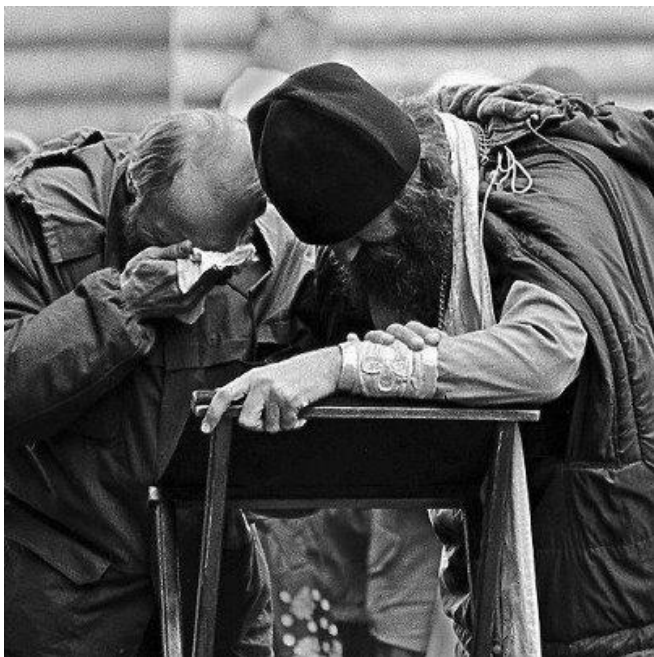
Je možné povedať, že kresťanstvo bez pokánia nie je kresťanstvom. Pokánie je plač nad svojimi hriechmi, vyznávanie skrušenej ľútosti a zúfalá túžba po odpustení. Pokánie je obrátenie sa od starého spôsobu života k novému – čistému. Opakom pokánia je pýcha. Pokánie je živná pôda pre modlitbu. Boh nenačúva tomu, kto nečiní pokánie.

Pokánie nie je ľahké, pretože naše hriechy sú veľké a sú čímśi zásadným, čo nás od Boha úplne oddeľuje. Rovnako ako zašlá špina nejde ľahko zmyť, tak nie je ľahké skutočne vyznať a oplakávať naše staré hriechy. K odstráneniu množstva nečistôt je treba veľké úsilie a prácu; rovnako tak k očisteniu od hriechu, k očisteniu duše, na ktorú Boh hľadí, je potrebné veľké úsilie a práca na sebe i premáhanie sa.

Preto je dôležité prosiť za dar očisťujúceho duchovného plaču, skutočného pokánia, ktoré sa neuspokojuje s obecným vyznaním hriešnosti, ale žiada si naozajstné konkrétne vyznanie hriechov v duchovnom rozhovore so spovedníkom a tak sa otvára cesta získavania svätosti, cesta spásy....

V pravej Christovej viere Jana

Listy valaamského starca schiigumena Jána

Sto prvý list, 24. 3. 1955

...Zajtra máme veľký sviatok Zvestovania vždy Panne Márii archanjelom Gabrielom. Zázrak zázrakov! Nekonečný Boh a tvorca celého sveta sa vojde do útroby Panny Márie. Presvätá Bohorodička, zachráň nás hriešnych! Ach! Ako dobre naša svätá Cirkev oslavuje vždy Pannu Máriu v dogmatikoch (stichira v sobotu na

večerni). Tieto dogmatiky je vždy potrebné počúvať pozorne, lebo sa v nich spievajú starozákonné predobrazy o Panne Márii. Pán a Nebeská Kráľovná nech Ti pomôžu v ťažkých časoch. Ver a obracaj sa k nim o pomoc.

Sto druhý list, 20. 4. 1955

Dostal som tvoj list, v ktorom ma prosíš, aby som Ti napísal o vtelení Božieho Syna. Už dávno som sa to mal na pamäti, ale akosi vždy som sa k tomu nezmohol. Teraz si mi to pripomenula.

Odvážim sa pristúpiť k tomuto veľkému dielu, ale moja duša sa chveje. Ako môžem písať o tak veľkom tajomstve, ktoré nemôžu chápať ani samotní anjeli. Ale s Božou pomocou napíšem o tomto veľkom tajomstve vtelenia Boha – Slova, čo človek dokáže prijať svojím ohraničeným rozumom. Píšem na základe učenia svätej Cirkvi, svätých Otcov, ale nie svoje mudrovanie. Chveje sa moje srdce. Ako Svätá Trojica, jednobytá a nerozdielna, Syn Boží nekonečný vstupuje do ľudskej útroby vždy Panny Márie, a prijíma v nej dušu a ľudské telo, a je dokonalým Bohom a dokonalým bezhriešnym človekom s Božskou a ľudskou vôľou, ibaže tá ľudská sa podvoľovala tej Božskej. Chveje sa moje srdce, ako ja budem ďalej písať o tomto tak veľkom tajomstve?

Boh je nekonečný a neviditeľný, ani anjeli na Neho nemôžu hľadiť. Ale Pán pre Svoje milosrdenstvo schádza medzi ľudí vtelením sa. Ó! Aký divný zázrak, nekonečný Boh vstupuje do útroby vždy Panny Márie a podľa zákona ľudskej prirodzenosti bol nosený v jej útrobe deväť mesiacov a narodil sa ako človek. Jeho narodenie bolo

bezbolestné, pretože počatie nebolo telesné, ale od Svätého Ducha. Božie dieťa bolo uložené do jaslí a krmené materinským mliekom ako človek. „Dieťaťko rástlo a mocnelo, plné múdrosti, a blahodať Božia spočívala na ňom“. Ó! Aký veľký zázrak. Žil, bol vychovávaný a podriadil sa svätému Jozefovi, a až do tridsiateho roka života pracoval, ako tesár. Píliť, rúbať, hoblovať, ako tesár. Ako 12-ročný v Jeruzalemskom chráme udivoval farizejov svojimi otázkami a odpoveďami, a nič iné do Jeho tridsiatich rokov nie je známe, lebo Boh skryl svoje božstvo. Ó! Aká hĺbka Božej múdrosti a pokory!

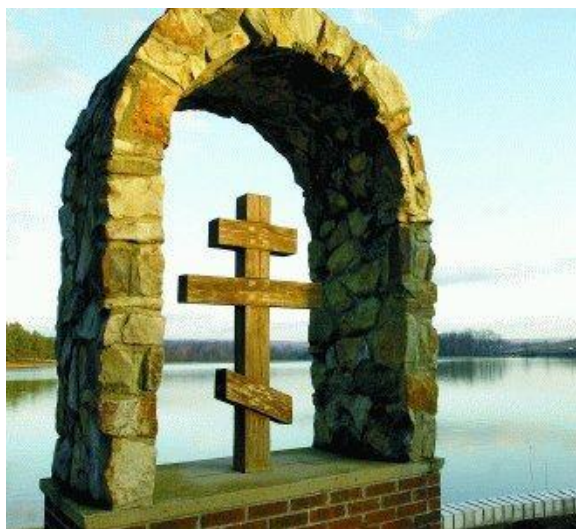
V tridsiatich rokoch bol Svätým Duchom vyvedený do pustatiny, kde žil spolu so zvieratami. Ako človek štyridsať dní trpel hladom a bol pokúšaný diablom. Chodil a učil ľudské pokolenie, lebo Mu to bolo sväté tri a pol roka. Konal ako Boh i ako človek. Keď bol v lodke spolu s učeníkmi, spal v nej ako človek. Keď však začala búrka a začalo ich lodku zalievat', jeho učeníci Ho v strachu zobuli: „Pane, hynieme“. Pán utíšil more a vietor ako Boh. Keď Pán prišiel k hrobu zosnulého Lazara, zaplakal ako človek, ale vzkriesil ho ako Boh, povediac mu už v rozklade: „Lazar, vyjdi von!“. Medzi ľuďmi bol ako človek, bol ustatý, jedol, pil a plakal, ale ako Boh konal zázraky, liečil chorých a kriesil mŕtvych. Učení farizeji poznali Písmo presne do bodky, ale nežili podľa zákona a preto svätú pravdu nemohli spoznať. Prenasledovali Spasiteľa sveta na každom kroku, a až do toho došla ich zloba, že ukrižovali Pána.

Divné sú Tvoje skutky, Pane, ako človek si trpel od zlých farizejov rôzne pohany. Hovorili: „Lieči chorých, kriesi mŕtvych a všetky zázraky koná mocou démonov. Ale Pán pre našu spásu toto všetko trpel ako človek. Divná je pokora Božieho Syna. Niesol sa na oslíkovi ako človek, ale pri Jeho slávnom vstupe do Jeruzalema mu národ dláždil cestu svojím odevom a nahlas s radosťou volali: „Požehnaný, ktorý prichádza, kráľ v mene Pánovom. Pokoj na nebi a sláva na výsostiach!“ (Lk 19, 38). Po slávnom vstupe do Jeruzalema Pán na poslednej večeri ustanovil tajinu eucharistii aj Judáš prijímal.

Pán ako človek smútil a žiaľil. „Veľmi smutná je mi duša až na smrť“, a modlil sa hovoriac: „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. Avšak nie ako ja chcem, ale ako Ty“. I vystúpil mu pot ako kropaje krvi, ktoré stekajú na zem. Ako človek trpel poníženie, výsmech, bitie po tvári a palicou po hlave, aj trňový veniec mu dali na hlavu, krv mu stekala na odev a s výsmechom mu vraveli: „Bud' pozdravený, kráľ židovský!“. Zlí farizeji priviedli Pána, stvoriteľa celého sveta až na kríž. Jeho

najčistejšie tele pribili na kríž. Pane, odpusť mi hriešnemu, že si dovoľujem opisovať Tvoje muky. Píšem neštudovaným jazykom, lebo som do škôl nechodil, ale ako cítim, tak píšem. Robím výpisky z knihy „Svätá história“.

Ukrižovanie na kríži bolo tou najstrašnejšou smrťou. Obsahovalo v sebe všetko, čo je mučiace v trýznení a smrti. Závraty, krče, úpadok síl, zimnicu, zmeravenie, horúčku, zápal v ranách, toto všetko spolu v tom najťažšom stupni, a predsa bez straty pocitov. Ukrižovanie na kríži vo zvislej polohe činilo mučiacim aj ten najmenší pohyb, zapálené a postupne sa zväčšujúce rany od klinec rozkladala gangréna. Žily, osobitne tie v hlave a v bruchu sa napínali od prívalu krvi až praskali. K celému tomuto mučeniu sa ešte pridali neznesiteľná horúčava a neuhasínajúci smäd. Cele toto mučenie spôsobovalo tak neznesiteľný bôľ, že ukrižovaní s modlitbou prosili ukončiť ich život. Pane, zmiluj sa! A všetko toto hrozne utrpenie náš Pán Isus Christos pretrpel ako človek kvôli našej spásy, kde božstvo spolu trpelo. Ó, aký divný zázrak! Človeče, či naozaj sa tvoje skamenené srdce nezachveje pri spomienke na takého utrpenie Isusa Christa?

No na tvoje želanie som Ti takto krátko napísal. Radím Ti, čítaj sväté evanjelium každý deň, ak nemáš čas na celú kapitolu, prečítaj aspoň niekoľko riadkov.

Sto tretí list, 7.5.1955

Tvoj list som dostal a všetko som pochopil. Predsa však nezúfaj a nebuď ustarostená preto, že si kričala na X. Je to ľudské, napokon to poznanie je dobré pre našu pokoru a poznanie samého seba (svojho stavu). Vidíš, akí sme slabí, zafúkal odporujúci vietor a praskla naša trpezlivosť. Žiť spolu s niekým a zladať sa je veľmi ťažké, pretože stav a charaktery sú rôzne, a pre pokoj je z oboch strán potrebná snaha.

V Pateriku som čítal. Dvaja starci žili spolu. Spočiatku sa jeden druhého pýtal: „Ako sa na mňa pozeráš?“, Ten druhý mu odpovedal: „Ako na anjela“. Po určitom čase spolužitia sa znovu jeden z nich opýtal: „A teraz sa ako na mňa pozeráš?“, ten druhý odpovedal: „Teraz ako na diabla a každé tvoje slovo ma kole ako klinec“. Tento príklad som ti uviedol nie zo zhovievavosti, ale aby si sa netrápila, keď sa to udeje z dôvodu našej choroby.

Ctihodný Mojžiš hovoril: „moc pre želajúceho si uchvacovať cnosti spočíva v tom, aby sme neboli malodušnými, keď sa stane, že padneme, ale pokračovať na svojej ceste. Nepadať do hriechu je typické iba anjelom (ak neberieme do úvahy tých, čo padli so satanom).

Sto štvrtý list, 6.8.1955

...Dostal som Tvoj list, a hneď Ti aj odpovedám, pri riešení všetkých svojich rozpačitých otázkach si za pravidlo zober rady múdrych svätých otcov. Ak sú pred tebou dve zlá, vyber si to menšie, ale ak dve cnosti, vyber si tá väčšiu. Samozrejme, pred tým sa pomodli, aby Ťa Pán poučil.

Sto piaty list, 29.10.1955

Pre ľudskú prirodzenosť je vlastné báť sa smrti. Smrť sa do ľudského pokolenia dostala neprirodzene, preto sa ľudská prirodzenosť smrti tak bojí a uteká pred ňou.

Svätý Maxim Vyznávač hovorí: „niet horšej myšlienky ako je tá na smrť, a veľkolepejšej, ako je tá o Bohu“. Hľa, aký veľký svätý a tiež sa bál smrti, veď pre pravoslávie mu odrezali jazyk. Mnohí hovoria: „Nebojím sa smrti, som pripravený zomrieť aj teraz“, ale to sú iba pusté slová, no keď pocítíme jej prítomnosť, vtedy príde strach.

...Otec Ján Kronštadtský písal o svojich zážitkoch z pocitov, ale nie z rozumu, a preto je jeho tvorba pre naše srdce, ako náplasť na ranu. Pre moje hriechy mi nebolo dopriate vidieť ho. Ale vždy s láskou počúvam, keď o ňom hovoria tí, čo ho videli.

Sto šiesty list, 28.7.1955

O myšlienkach

Sú tri druhy myšlienok. Ľudské, anjelské a démonské. Ľudské myšlienky nie sú ničím iným ako rojčivé obrazy o veciach tohto sveta, povedal ctihodný Isichij. Anjelské myšlienky sú vždy dobré, pri ktorých je v srdci ticho a pokoj ba dokonca aj

radosť. Démonské myšlienky sú vždy hriešne, pri ktorých v srdci pociťujeme rozpaky, zmätok. Niektorí ľudia vravia: „že každým krokom hrešíme“. Kto tak hovorí, hovorí nesprávne. Svätí otcovia nazývali všetky prichádzajúce myšlienky dotykmi (prílohami), a hoci boli hanebné, neboli hriechom. My ich na základe slobodnej vôle môžeme prijať alebo nie. Ak ich neprijmeme, teda zavrhneme nie sú hriechom, ale ak ich prijmeme, budeme s nimi komunikovať, vtedy sa stanú hriechom, lebo nás privedú k telesnému hriechu. Niekedy prichádzajú nepríjemné myšlienky, ak sme niekedy urobili nejakú chybu, z ničoho nič sa zjavia ako blesk z jasného neba, no myslím si, že takéto myšlienky sú prirodzené, ľudské spomienky na predchádzajúce. No démonské myšlienky sú vždy hriešne, ako o hneve, o smilstve, o chamtivosti, o ctižiadostivosti, o hrdosti, o pýche a iných vášňach, pri ktorých v srdci vždy býva zmätok. Samozrejme, že je to pre svetského človeka ťažké, a nie vždy možné vyznať sa v myšlienkach, z akých príčin prichádzajú. Lebo ináč myslí spisovateľ, ináč vynálezca a ináč kupec.

Sto siedmy list, 26.9.1955

Z duše ti ďakujem za melón, hoci som ho dostal úplne rozbitý, celý papier bol mokrý, poštárova brašna určite nebola spokojná, aj ostatné balíky boli zmočené. Pravdepodobne ste ten melón posielali s pýchou, ono to vždy tak býva, že kto čo s pýchou urobí, musí očakávať, že dopadne neslávne.

pokračovanie nabudúce

preložil: prot. Marek Ignacik

Christova čaša

Žiadali od Pána Jeho dvaja milovaní učeníci, aby mohli sedieť v sláve po Jeho pravici a ľavici. On im však daroval svoju čašu, keď im povedal: „*Moju čašu piť budete*“.¹ Christova čaša, to sú súženia a utrpenie, jednoducho povedané, naším krížom. Christova čaša tých, čo ju na zemi prijímajú, na nebi

¹ Mt 20, 23

činí účastníkmi Božieho Kráľovstva a pripravuje tam pre nich večnú slávu. Všetci sa pred Christovou čašou miernime, veľmi striedmo z nej pijeme. Nikto sa však na ňu nemôže sťažovať a zriekať sa jej, pretože Ten, čo z nej prikázal ochutnávať, Sám z nej najskôr musel piť. Christos, Vykupiteľ padlých priniesol na zem svoju spásonosnú čašu pre všetkých, čo sú vo vyhnanstve. Kto s vierou a trpezlivo z tej čaše pája, tomu sa navracia večný život, ktorý je nám odnímaný po ochutnaní zakázaného plodu.

Čašu Christovu, *čašu spasenia prijmem*.² Čaša je prijatá vtedy, keď kresťan s evanjeliovou pokorou znáša pozemské starosti. Svätý Peter sa s vytaseným mečom postavil na obranu Bohočloveka, ktorého obklúčili zločinci. No krotký Pán Isus Petrovi povedal: „*Schovaj meč do pošvy! Či nemám piť čašu, ktorú mi dal Otec?*“³ Aj my, keď nás obkolesia pokušenia, povedzme si pre upokojenie a posilnenie svojej duše: *Či nemám piť čašu, ktorú nám dal Otec?* Horká je ta čaša. No smelo pime z tej horkej čaše, ktorú nám podáva premúdry Otec. Nepripravili ju ani farizeji, ani Kaifáš, ani Judáš a nepodáva ju ani Pilát so svojimi vojakmi, ale Otec!

Nebeský Otec je všemohúci a vševediaci. On vidí naše starosti, a ak by videl, že je potrebné a osožné od nás Jeho čašu odvrátiť, určite by to urobil. Sväté Písmo a cirkevná história svedčia o tom, že Pán v mnohých prípadoch dopúšťal ťažkosti na svojich milovaných a v mnohých prípadoch ich od nich odnímal v súlade so svojimi pre nás nepochopiteľnými zámermi. Keď sa pred nami zjaví čaša, nepozerať na ľudí, ktorí nám ju podávajú. Pozdvihnime svoje oči k nebu a povedzme: *Či nemám piť čašu, ktorú mi dal Otec? Čašu spasenia prijmem*. Nemôžem odvrhnúť čašu, záruku nebeského a večného blaha. K trpezlivosti nás nabáda Christov apoštol, keď hovorí: „*Cez mnohé súženia musíme vojsť do Božieho kráľovstva*“.⁴

Christova čaša je Boží dar. Apoštol Pavol napísal: „*Lebo vám sa dostalo milosti pre Christa, aby ste nielen verili v Neho, ale aj trpeli pre Neho*“.⁵

² Ž 116, 13

³ Jn 18, 11

⁴ Sk 14, 22

⁵ Fil 1, 29

Navonok tu čašu prijímame z ľudských rúk. Ale čo je nás do toho, či tí ľudia voči nám postupujú spravodlivo alebo nie?! Našou vecou je správne sa zachovať, ako skutočný Christovi nasledovníci a s živou vierou prijať tu čašu a statočne ju vypíť až do dna. Keď budeme tu čašu prijímať z ľudských rúk, pozrime sa na seba a spomeňme si aj na nám podobných hriešnikov, čo pretrpeli, spomeňme si na slova blaženého a rozvážneho lotra, ktoré povedal, keď bol ukrižovaný po pravej strane Bohočloveka: „*My spravodlivo, dostávame zaslúžený trest za to, čo sme popáchali... Pane, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do Svojho kráľovstva*“.⁶ Potom sa obráťme k tým ľuďom a povedzme im: „Blahoslavení ste vy, nástroje Božej pravdy a milosti, blahoslavení ste od teraz až na veky!“ Ak však tí ľudia nebudú v stave prijať a pochopiť naše slová, tak nehádzme pred nich drahocenné perly pokory, lebo ich nedokážu oceniť, a povedzme si tak len v svojej mysli a srdci.

Len tak naplníme evanjeliové prikázanie, ktoré hovorí: „*Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú*“.⁷ Pomodlime sa za tých ľudí k Pánovi, aby za urážky a krivdy, ktoré nám spôsobili, boli odmenení dočasnými aj večnými blahami a aby to, čo nám vykonali, bolo na Christovom Súde považované za cnosť. Ak by naše srdce tak nechcelo postupovať, prinúťme ho, lebo iba tí, čo nútia svoje srdce plniť evanjeliové prikázania, môžu zdediť nebo.⁸ Ak nechceme takto postupovať, tak nechceme byť nasledovateľmi Christa. Dôkladne sa ponorme do seba a poobzerajme sa, či v sebe nemáme iného učiteľa, ktorému sme sa podrobili? Učiteľom nenávisti je diabol. Je vážnym zločinom urážať a utláčať blížnych. Kto nenávidí svojho prenasledovateľa, ohovárača, zradcu a len v zlom na neho pamätá, pomstieva sa mu, toho hriech sa veľmi podobá hriechu toho, koho nenávidí. Márne sa pred druhými na spravodlivého hrá. Apoštol Ján povedal: „*Každý, kto nenávidí brata, je vrah*“.⁹

Živá viera v Christa nám káže prijímať Christovu čašu, lebo do srdca tých, čo ju prijímajú vlieva nádej v Christa, ktorá srdce posilňuje a dáva mu útechu. Je

⁶ Lk 23, 41-42

⁷ Mt 5, 44

⁸ Mt 11, 12

⁹ 1Jn 3, 15

hriechom sťažovať sa a reptať na zhora podávanú čašu. Hriechom je pred Bohom reptanie, netrpezlivosť, malodušnosť, zvlášť zúfalstvo. Hriešne je reptanie na blížnych, keď sú nástrojmi našich utrpení, a oveľa hriešnejšie je vtedy, keď k nám tá čaša schádza priamo z neba, z Božej pravice. Dočasné utrpenia sami o sebe neznamenajú nič. My im prikladáme význam len preto, že sme priveľmi pripútaní k zemi a všetkému pomimutelnému, a tiež preto, že sme chladní ku Christovi a večnosti. Keď vieme znášať horkosť a odpornú chuť namiešaných liekov, len aby nám bolo prinavrátené stratené telesné zdravie, tak znesme aj horkosť Christovej čaše, ktorá uzdravuje našu nesmrteľnú dušu.

Ak sa nám tá čaša zdá byť neznesiteľnou, tak vedzme, že tým nás vlastne usvedčuje z toho, že aj keď sa považujeme za Christových, Christovými v skutočnosti nie sme. Pre skutočných Christových nasledovníkov je Jeho čaša čašou radostí. Svätí apoštoli potom, čo boli zbičovaní pred židovskou radou starších, *„odišli z rady a radovali sa, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre meno Pána Isusa“*.¹⁰ Vypočul si aj spravodlivý Jób trpké zvesti. Správa za správou narážali do jeho tvrdého srdca. Tá posledná o usmrtení jeho synov a dcér násilnou, náhlou a krutou smrťou bola najťažšou. Z veľkého žiaľu si Jób roztrhol na sebe svoj odev a sypal si na hlavu popol. No pod vplyvom žijúcej v ňom živej a pokornej viery padol na zem, poklonil sa Pánovi a povedal: *„Nahý som vyšiel zo života matky a nahý sa tam navrátim, Pán dal, Pán aj vzal. Ako sa Pánovi zapáčilo, tak sa aj stalo. Nech je požehnané meno Pánovo na veky!“*¹¹ Zverme sa v prostote srdca Tomu, kto má zrátané aj vlasy na našich hlavách. On vie, aká objemná má byť pre nás tá uzdravujúca čaša.

Snažme sa podobať Christovi. On sa pred svojimi katmi správal ako nemý baránok. Bol vydaný na smrť ako krotké jahňa na zabitie. „Prestaňte!“, povedal Pán tým, ktorí ho chceli v getsemanskej záhrade chrániť, a tomu, kto Ho prišiel zajať, uzdravil odseknuté ucho¹², *„či sa nazdáš“*, povedal Christos Petrovi, ktorý zbraňou chcel od Neho odvrátiť Jeho čašu, *žeby som nemohol prosiť Otca*,

¹⁰ Sk 5, 41

¹¹ Job 1, 21

¹² Lk 22, 51

*a postavil by mi hneď viac ako dvanásť plukov anjelov?*¹³ V pokušení nehľadáme pomoc u ľudí, nestrácajme drahocenný čas, nevyčerpávajme svoju duševnú silu na hľadanie tej bezmocnej pomoci. Pomoc očakávajme od Boha. Jeho mávnutím, keď príde ten správny čas, prídu ľudia a pomôžu nám. Mlčal Pán pred Pilátom a Herodesom, ani slovom sa neospravedlňoval a nežiadal oslobodenie. Aj my sa snažme napodobniť toto sväté a múdre mlčanie, keď uvidíme, že nás súdia naši nepriatelia.

Keď sa pred nami objaví čaša, povedzme Bohu: „nech bude Tvoja vôľa“. My sme žiaci, nasledovatelia a služobníci Isusa. Isus povedal: „*Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje, a kde som Ja, tam bude aj môj služobník*“.¹⁴ A Isus prežil svoj pozemský život v útrapách. Bol prenasledovaný od narodenia až po hrob. Zloba Mu už od Jeho narodenia pripravovala násilnú smrť. Aj keď svoj cieľ dosiahla, nenasýtila sa tým, pretože sa snažila z povrchu zeme vykoreniť aj Jeho pamiatku. Po ceste dočasných utrpení prešli do blaženej večnosti za svojím Pánom aj všetci Ním povolaní. Nie je možné nám, ktorí prebývame v telesnej rozkoši, aby sme zároveň prebývali v duchovnom stave. Preto Pán svojim milovaným neprestajne dáva piť zo svojej čaše, ňou v nich podporuje mŕtvosť pre tento svet a spôsobilosť žiť životom Ducha. Ctihodný Izák Sýrsky povedal: „Človeka, o ktorého sa Boh obzvlášť stará, spoznáme podľa toho, že mu Boh neustále posielá súženia“.

Prosme Boha, aby od nás odklonil akékoľvek pokušenie. Netreba sa drzo hádzať do hĺbočín súženia, lebo je to hrdá namyslenosť. No keď starosti prídu sami od seba, nebojme sa a nemyslíme si, že prišli náhodne, zhodou okolností. Nie, sú dopustené nepochopiteľným Božím zámerom. Zbožným a hlbokým uvažovaním sa naučme modlitbu Pána, ktorú On priniesol Otcovi v getsemanskej záhrade v tých najťažších chvíľach, ktoré predchádzali Jeho mukám a smrti na kríži. Touto modlitbou prijímajme a porážajme akékoľvek súženie a trápenie. Spasiteľ sa modlil: „*Otče môj, ak je možné, nech ma minie*

¹³ Mt 26, 53

¹⁴ Jn 12, 26

táto čaša. Avšak nie ako ja chcem, ale ako Ty".¹⁵ Prosme Boha, aby od nás oddialil pokušenia a zároveň sa zriekajme svojej vôle ako hriešnej vôle, vôle slepej. Oddajme seba, teda svoju dušu aj telo najsvätejšej a premúdrej Božej vôli.

„Bdejte a modlite sa, aby ste nepřišli do pokušenia, duch je síce svieži, ale telo mdlé".¹⁶ Keď nás obkolesia súženie a starosti, je potrebné sa častejšie modliť, aby sme k sebe pritiahli Božiu blahodať. Len za pomoci blahodate môžeme premôcť všetky dočasné pohromy a nešťastia. Potom, keď zhora dostaneme dar trpezlivosti, pozorne bdejme, aby sme pri sebe uchránili a udržali tú Božiu blahodať. Každý hriech sa nenápadne vkráda do duše či tela a odháňa od nás Božiu blahodať. Ak pre svoju nepozornosť, roztržitosť pustíme do seba hriech, a zvlášť ten, ktorý poškvŕňuje aj telo aj dušu, tak blahodať od nás odstúpi, nechá nás osamote a nahých. Vtedy je na nás dopustené súženie pre naše poučenie a spásu, surovo na nás vybehne, zotrie nás smútkom, žiaľom a zúfalstvom. Poponáhľajme sa úprimným a rozhodným pokáním prinavrátiť srdcu čistotu, a čistotou dar trpezlivosti, lebo tento dar Svätého Ducha spočíva len v čistých.

Svätí mučeníci spievali radostnú pieseň či už v rozpálenej peci, alebo keď museli chodiť po klincoch, po ostrí meča, či sedieť v kotloch s vriacou vodou alebo olejom. Tak aj naše srdce, ktoré k sebe modlitbou pritiahne blahodatnú útechu, ju bude v sebe chrániť ostražitosťou nad sebou, bude spievať uprostred krutých nešťastí radostnú pieseň chvály a vďačnosti Bohu. Mysel' očistená Christovou čašou sa stáva spôsobilou duchovne vidieť. Začína vidieť všetko objímajúci, pre telesné mysle neviditeľný Boží zámysel, vidieť zákon pomínutelnosti vo všetkom pomínutelnom, vidieť pre všetkých blízku a nedozernú večnosť, vidieť Boha v Jeho veľkých skutkoch, teda v stvorení a znovuzrození sveta. Pozemský život sa jej javí ako rýchlo sa končiace putovanie, jej udalosti ako sny, jej blahá ako krátkodobý klam zraku, krátkodobý a hubiaci klam mysle a srdca.

¹⁵ Mt 26, 39

¹⁶ Mt 26, 41

Čo je plodom dočasného súženia a trápenia, ktorý je nimi prinášaný pre večnosť? Keď bolo svätému apoštolovi Jánovi ukázané nebo, keď videl nespočetné množstvo svätcov, nosiacich biely odev, ktorí pred Božím oltárom oslavovali svoju spásu a blaženosť, jeden z obyvateľov neba sa ho opýtal: „*Kto sú títo oblečení do bieleho rúcha a odkiaľ prišli?*“ Odpovedal Ján: „*Pane môj, Ty vieš!*“.¹⁷ Vtedy ten obyvateľ neba Jánovi povedal: „*To sú tí, čo prichádzajú z veľkého súženia a oprali si rúcha a obielili ich v krvi Baránkovej. Preto sú pred trónom Božím a slúžia Mu dňom i nocou v Jeho chráme. Sediaci na tróne bude ich zatieňovať ako stan. Nebudú viac lačniieť, ani žízniť, nebude na nich dorážať slnko ani horúčava, lebo Baránok, ktorý je uprostred trónu, bude ich pásť, dovedie ich k prameňom vôd života a Boh im zotrie každú slzu z očí*“.¹⁸ Odcudzenie sa Bohu, večné muky v pekle, večné spoločenstvo s démonmi a démonom podobnými ľuďmi, plameň, chlad, pekelné mračno, hľa čo je hodné nazvať starosťami! Toto je skutočným, veľkým, hrozným, neznesiteľným súžením a trápením. Pred týmto súžením chráni Christova čaša každého, kto z nej pije s vďačnosťou Bohu, ktorý človeku v tej horkej čaši dočasných starostí dáva svoju bezhraničnú večnú milosť.

svätiteľ Ignatij Brjančaninov

preložil Marek Ignacik

Prameň: Творения святителя Игнатия, Том 2 – Аскетические опыты часть вторая, Правило веры, Москва 2009, с. 117-129.

Pussy Riot – volanie do pekla

Málokto mohol na Slovensku prehliadnuť feministickú punkovú skupinu Pussy Riot, ktorá svojím počínaním 24. februára tohto roku znesvätila pravoslávny chrám v Moskve a urazila všetkých veriacich, ktorí milujú Christa a milujú Pravoslávnu Cirkev.

¹⁷ Zjav 7, 13-14

¹⁸ Zjav 7, 14-17

Keby skutočne chcela táto punková skupina protestovať proti vláde Putina – ako sme to mnohokrát počuli v televízii, vybrala by si na to iné miesto, a nie chrám!!! To, čo predviedli pred oltárom v pravoslávnom Chráme Krista Spasiteľa v Moskve, nebol žiaden politický

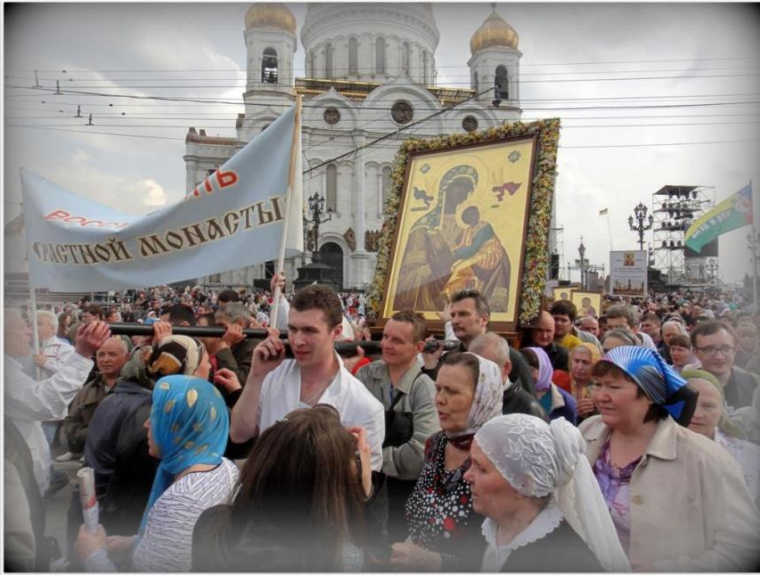

protest, ale zneuctenie chrámu, urážka viery a veriacich, jednoducho bohorúhačstvo, ktoré sa nedá ospravedlňovať žiadnou slobodou prejavu!

Každá sloboda má totiž hranice a tie sú tam, kde sa začínajú práva a slobody druhých. Veľmi jednoducho: Každý má právo na jedlo, no nemá právo ho ukradnúť druhému. Máme právo na bývanie, no nemáme právo vlámať sa niekomu do domu. To bolo ešte veľmi mierne prirovnanie, pretože obsah toho, čo "spievali" členky skupiny Pussy Riot pred oltárom v chráme, uráža Boha, Bohorodičku, uráža to, čo je sväté pre každého veriaceho človeka.

Niet pochyb, že za týmto všetkým je diabol, mysliac si, že takto Cirkev porazí. Opak je však pravdou. V Moskve sa na Tomášovu nedeľu pred chrámom Christa Spasiteľa konalo „modlitebné státie na obranu viery, svätosti, cirkvi a jej dobrého mena“. Pobožnosti sa zúčastnilo asi 65 tisíc veriacich z Moskvy a rôznych oblastí Ruska. Ľudia ktorí tam prišli, ukázali svoju odvahu a morálnu silu postaviť sa na obranu nesporných hodnôt - svojej viery, svojich tradícií. Tam bolo vidieť, že v ľuďoch existuje ešte skutočne živý duch.

Členky punkovej skupiny Pussy Riot dostali to, čo si zaslúžili – dva roky v base. Nie je to veľa, ale ani málo, dni v base bývajú dlhé, minúty plynú akosi pomalšie a verím tomu, že aj v hlavách a hlavne v srdciach týchto troch žien sa niečo zmení a že za tento čin učinia pokánie. Možno by bolo lepšie, ako povedal môj známy, keby ich súd odsúdil na dva roky v monastieri.

Rusko si s nimi ako tak poradilo, mňa skôr zarazili komentáre v niektorých našich a hlavne západných médiách, ktoré odsúdilo celé Rusko za neprimeraný trest, potláčanie ľudských práv, potláčanie slobody prejavu a Pán Boh vie ešte za čo.

Dokonca náš exposlanec Dostal zorganizoval rýchlovku - demonštráciu v počte asi dvadsať účastníkov pred ruskou ambasádou a liberálny poslanec Poljačik sedel počas rokovania NR SR s príspepeným nápisom s názvom "skupiny" na obleku.

S podporou odsúdených sa poponáhľali aj mnohé hviezdy a hviezdičky slovenského šou biznisu.

Nezaostal ani "svet". USA, Nemecko a ďalšie "vyspelé demokracie" žiadali zrušenie rozsudku a prepustenie trojice odsúdených žien. Postavila sa za ne aj speváčka a vyznávačka Kabaly Madonna, ktorá, ako sama povedala, sa za ne "modlí".

Je to celé choré! Choré a nebezpečné! Ale pri tom všetkom ma potešilo aspoň niečo. Potešilo ma to, že tých "obrancov ľudských práv" bolo žalostne málo - z 5,5 miliónov obyvateľov Slovenska - šesťsto podpisov a asi dvadsať demonštrujúcich pred ruskou ambasádou je dobré skóre pre zdravý rozum a správny hodnotový kompas Slovákov!

Bože daj, aby sme, už nikdy nepočuli o nehanebnej punkovej „skupine“ Pussy Riot!

JT

BLAŽENÝ THALASIOS (ΦΑΛΙΑΣΣΙΨ)
o láske, zdržanlivosti a duchovnom živote
v liste k presbyterovi Pavlovi

Pod láskou schováva pokrytectvo ten, kto ústami blahorečí, ale v srdci ponízuje. Skutočnú lásku získal ten, kto na blízneho nedopustí podozrenie ani krivé slovo.

Pod náklonnosťou schováva závišť ten, kto svojmu blížnemu donáša vyčítavé slová vypočuté od iných. Ctižiadostivosti sú vlastné pokrytectvo a lož, hrdosti namyslenosť a závišť. Úprimnosť priateľa spoznáme v pokušení, keď je naším spoločníkom v našej núdzi.

Tak, ako je Božou úlohou riadiť tento svet, tak je úlohou duše ovládať telo.

Lakomosť je pokrmom vášní, pretože podporuje v raste všetko objímajúcu a seba upokojujúcu žiadostivosť. Akou mierou ty vymeriaš svojmu telu, takou ti primerane bude vymerané samotným Bohom (Mt 7, 2).

Christos je Spasiteľom duše a tela a každý, kto kráča v Jeho stopách, sa oslobodzuje od všetkého zlého.

Každý, kto chce nájsť spásu by sa mal zrieknuť telesných slastí a prijať zdržanlivosť, lásku a modlitbu.

Naším Pánom a Bohom je Isus Christos. Myseľ, ktorá Ho nasleduje, sa nikdy neocitne v tme.

Ponor sa do svojej mysle a pozoruj svoje myšlienky. Ktoré budú vášnivé bojuj s nimi.

Pán je oporou všetkým padajúcim a všetkých zahrnutých znova stavia na nohy pre svoje milosrdenstvo.

Snahy žiadostivosti kroť zdržanlivosťou a snahy hnevu kroť duchovnou láskou.

Zlé srdce o zlom myslí a aj správnosť blízneho prekrúca na nesprávnosť jej pokriveným výkladom.

Odpustenie hriechov je oslobodením sa od vášní a ten, kto sa ich ešte blahodaťou nezbavil, nenašiel odpustenie.

Chceš sa zbaviť vášní? Zriekni sa matky všetkých vášní samolúbosti.

Počiatkom zlých vášní pre dušu je slúženie samolúbosti, lebo samolúbosť je láska k telu a vlastným želaniam.

Múdremu možno vyčítať, ak sa podvoľuje nerozumnému iba kvôli uspokojeniu hanebných žiadostivostí.

Nenapádaj blízneho tajomnými podozrievavými slovami, lebo sa môže stať, že ty sám niečo podobné neprekonáš (nezvládneš).

Duchovná sloboda je oslobodením sa od vášní, čo nikto nemôže dosiahnuť bez Christovej blahodate.

Snaž sa všetkých ľudí milovať rovnako a bude sa ti dariť odháňať vášne.

Nech si nikto nemyslí, že sa stal Božím dieťaťom, ak ešte nezískal Božie črty.

Isus Christos povedal, že nie je možné slúžiť dvom pánom Bohu aj mamone (Mt 6, 24), hoci sa nám nechce tomu veriť.

Tak, ako žiadostivosť a hnev rozmnožujú hriechy, tak zdržanlivosť a pokora ich vyhladzujú.

Christos je Spasiteľom sveta a preto ľuďom dal pokánie, aby boli spasení (Mt 4, 17).

V deň súdu sa pred Bohom budeme musieť zodpovedať za všetky svoje slová, skutky aj myšlienky.

Častejšie zamestnávaj svoju myseľ modlitbou, aby si rozohnal hriešne myšlienky, ktoré sa zarývajú do tvojho srdca.

V duchovnom napredovaní je potrebná trpezlivosť a odhodlanie, pretože pôžitkárstvo sa nevyháňa ináč než dlhodobým a ochotným namáhaním sa.

V duchovnom živote budeš dobre napredovať vtedy, ak všetko budeš robiť s mierou podľa tebe danému pravidlu.

V svojom duchovnom napredovaní sa vždy drž tej istej miery a iba v krajnom prípade poruš pravidlo, ktoré ti bolo dané.

Vášnivé myšlienky sa potláčajú nasledovným: modlitbou, čítaním (evanjelia a duchovnej literatúry), zdržanlivosťou a láskou.

Pán oslepuje myseľ závistlivého preto, že nespravodlivo sa stará (zaujíma) o blahá blížneho.

Duša ohovárača má jazyk s tromi ostriami, lebo zraňuje seba samého, poslucháča a taktiež ohováraného.

Bez hnevu je ten, kto sa úprimne modlí za urážajúceho, a zbavuje sa zlopamätlivosti ten, kto nešetrí darmi pre neho.

Nenávisť k blížnemu je smrťou duše. Teda pozrime sa, čo má a čo si spôsobuje duša ohovárača.

Kto miluje Pána Isusa Christa, ten sa oddáva práci duchovného napredovania a neustále z nej odháňa ducha lenivosti.

Kto vládne nad svojím bruchom, vysušuje žiadostivosť a smilné myšlienky sa nepodlízujú jeho mysli.

Presýtenie rodí žiadostivosť k ďalším, rôznym jedlám a pre striedmo jediaceho (hladného) je sladkým aj samotný chlieb.

Závisti sa zbavuje ten, kto sa v skrytosti teší s tým, komu závidia a závisti zbavuje ten, kto skrýva to, čo mu je možné závidieť (nechváli sa skôr cnosťami než svojím majetkom).

Vzdial' sa od človeka žijúceho nedbalo, hoci jeho meno je veľké medzi mnohými.

Nedbanlivý seba predal mnohým pánom a tak, ako ho oni vedú, tak on žije.

Príčinou nepotrebných myšlienok je zlá povaha, podporovaná ctižiadostivosťou, pýchou a namyslenosťou.

Predchodkyňou všetkých vášní je samolúbošť a po nich všetkých prichádza pýcha.

Tri hlavné vášne sa rodia zo samolúbošti. A to obžerstvo, ctižiadostivosť a lakomosť, z ktorých sa rodia ostatné. Obžerstvo rodí smilstvo, ctižiadostivosť rodí pýchu a hnev, zlopamätlivosť, závisť, lenivosť, nadmernú ustarostenosť (zúfalstvo) a iné sa rodia zo všetkých troch.

Nedbanlivosť priviedla našich prarodičov k pádu a namiesto rajskeho pokoja ich odsúdila na smrť.

Chráň sa pred ctižiadostivosťou a k Bohu nazeraj, aby si nepadol do samolúbošti či smilstva.

Ctižiadostivosti je vlastné pôsobiť okázalo a pýche iných ponížovať a hnevať sa.

Pýcha nás núti odstupovať od Božej pomoci a spoliehať sa iba na seba, tiež nás núti povyšovať sa nad ľuďmi.

K dispozícii máme dva lieky proti pýche, ale ak sa nimi neliečime, postretne nás tretí, veľmi krutý.

Pýchu vyháňa modlitba a slzy, u niekoho ponížovanie a nedobrovoľné starosti.

Múdry je človek, ktorý počúva radu, zvlášť, keď je Bohom daná cez duchovného otca.

Pán náš Isusu Christos nám daroval svetlo a všetci, čo v Neho neveria, sami seba držia v tme.

Adam, keď porušil prikázanie, podľaťhol smrti, Spasiteľ, ktorý bol poslušný vôli svojho Otca, smrťou smrť premoťhol.

Umŕtvujme v sebe hriechy, aby sme neboli vzkriesení už mŕtvi a z malej smrti sme neprešli do veľkej.

Zhrešenie prarodičov bolo príčinou vtelenia sa Spasiteľa, aby zničil kľatbu smrti a všetkých vzkriesil pre večný život.

Počiatkom aktívneho života je viera v Christa a jeho koncom je láska k Bohu.

Isus Christos je Pán a Boh náš, ktorý nám daroval vieru v Neho pre získanie večného života.

Modlitba

„Christe, Vládca všetkých! Zbav nás škodlivých vášní a rodiacich sa z nich myšlienok. Pre Teba sme stvorení. Nech v Tebe blaho žijeme a sme umiestnení do Tebou vysadeného raja. Terajšie hanebnosti sme si sami na seba navliekli, uprednostnili sme škodlivé pred blaženým potešením začo sme sami v sebe prijali odplatu, namiesto večného života sme nasledovali smrť. Pane, ako si doteraz bol k nám láskavý a milosrdný, takým buď k nám až do konca, lebo pre nás si sa vtelil, aby si nás všetkých zachránil. Zachrániť si nás prišiel hynúcich, neoddeľuj nás od tých, čo sú už zachránení. Vzkries duše a zachráň telá očistiť nás od každej poškvurny. Rozdrv okovy držiacich sa nás vášní, ako si rozdrvil zástupy nečistých démonov. Zbav nás ich tyrania, aby sme mohli slúžiť Tebe, jedinému nášmu Svetlu a po vzkriesení z mŕtvych sme spolu s anjelmi tvorili jediný blažený a večne nerozlučný chór. Amen.“

z ruského jazyka preložil

pplk. prot. Mgr. Marek Ignacik, PhD.

Literatúra: Dobrotoľubije, tom III, Moskva 2004.

Hieromonach Deiniol

Pokračovanie z minulého čísla

RTE: *A to nielen oddelí akékoľvek poňatie o slobodnej vôli, ale ja si predstavujem, že by ste sa museli postarať, aby ste sa javili "dobrým" dokázať, že ste jedným zo zachránených, alebo je to príliš zjednodušujúce?*

Fr. Deiniol:

Nie, to je veľmi presné.

"Ako môžeme vedieť, kto je spasený?"

"Ach, podľa ovocia ich spoznáte."

Preto, pozorovateľné správanie sa stáva veľmi dôležitým, a v určitej fáze vývoja vecí, keď odsúdenie a viera už nie sú tak silno prítomné, sa táto predpojatosť stáva veľmi vyznačujúcou charakteristikou týchto spoločností. To je určite to, čo si myslím, že sa stalo vo Walese. Tiež to znamená, že ľudia sa nepozerajú na temnejšiu stránku seba samých, a nenarážajú na svoje tie. Temnota sa potom premieta do iných ľudí, takže budete mať skupiny, ktoré sú obetnými baránkami, najnižší z najnižších.

Komunity sú veľmi hierarchické a sú tam ľudia priamo na dne hromady. Vo Walese, sa tento dôraz na správanie spojil s Hnutím striedmosti, ktoré, rovnako ako je možné, že bolo potrebné, rozdelilo spoločnosť na dve skupiny: tých, ktorí išli do kaplnky, a tých, ktorí išli do krčmy, tí, ktorí pili a tí, ktorí to nerobili (alebo aspoň povedali, že nepili.)

Ku tomuto dňu, veľa waleských ľudí, ktorí idú do krčmy, nebude navštevovať kostol alebo kaplnku. Obe lokality sú považované za vzájomne exkluzívne miesta, a tí, ktorí často navštevujú jedno z týchto miest budú obvykle držať to druhé miesto a jeho návštevníkov v opovrhnutí a myslia si, že na tom druhom mieste nebudú vítaní! Doteraz takmer všetci navštívili krčmu, ale dichotómia pretrváva a je takmer nemožné presvedčiť ľudí k návšteve chrámu. A čo viac, pretože každá rodina bola "členom"

Non-konformnej kaplnky alebo anglikánskeho farského kostola, to znamená, že ľudia sú stále vedomí ich rodinnej "cirkevnej vernosti".

Oni môžu ešte platiť ročný poplatok za miesto pre ich rodinu v určitej kaplnke, ale nikdy ju navštevovať, ako aj nenavštevovať akékoľvek iné miesto uctievania nebudú, okrem krstov, svadieb a pohrebov. Avšak, budú používať ich rodovú príslušnosť k určitému vyznaniu (denominácii) ako dôvod, aby nenavštevovali ktorejkoľvek inú cirkev. Výzva na návštevu do Pravoslávnej cirkvi sa preto zvyčajne stretne s negatívnou reakciou. Typicky, oni by mohli povedať, "môj lístok" (tj členská karta, ktorá udržiava zaplatením nájomného za svoje sídlo v kaplnke!) je v takej a takej kaplnke. Ale oni tam neboli už 25 rokov .

Samozrejme, ako ste spomenuli, kalvinizmus podkopáva akúkoľvek doktrínu slobodnej vôle. V skutočnosti oni neveria v slobodnú vôľu. Slobodná vôľa a predurčenie sú protichodné doktríny. To je možno to, čo sa stane, keď eliminujete úlohu Matky Božej z vašej teológie, pretože to bolo z jej vlastnej slobodnej vôle, že povedala,

"Nech sa mi to stane podľa Tvojej vôle."

V tej chvíli ona bola slobodná povedať, "Nie". Vykúpenie ľudskej rasy bolo na vážkach v danú chvíľu. Ona mohla povedať,

"To je príliš, nemôžem vziať to na,"

ale namiesto toho povedala,

"Nech sa mi to stane..."

Takže, keď odstránite Matku Božiu, a veľmi kľúčové povahu jej odpovede, a potom sa dvere otvoria skončiť s myšlienkou slobodnej vôle v kresťanskej teológii, a dvere sa

otvoria pre kalvinizmus. Matka Božia je naša ochrankyňa proti kalvinistickému učeniu. Calvinistická doktrína, že niektorí sú vybraní pre nebo, a iní pre peкло, nielen robí Boha veľmi svojvoľným, ale podkopáva akúkoľvek predstavu, že Boh je Bohom lásky a že naša odpoveď ku Nemu je slobodná a dobrovoľná.

RTE: *V tomto prípade, by ste Ho možno nemohli milovať ani vy sám.*

Fr. Deiniol: Áno, láska je dobrovoľná, nie je povinná. My môžeme milovať Boha, len ak máme slobodnú vôľu. Mohli by sme sa Ho báť, možno, alebo cítiť povinnosť voči Nemu, ale bez slobodnej vôle Ho nemôžeme milovať. Bez slobodnej vôle náš vzťah s Ním nie je recipročný. Tento postoj vytvoril odpor, a keď ľudia dnes nechodia do kostola, vedia niečo - nie teológiu, ale pocit z kalvinizmu, ktorý prestupuje ich kultúru. Udržujú odstup, pretože si myslia, že vedia, čo je kresťanstvo, ale je to často negatívny dojem. Z tohto dôvodu by bolo byť jednoduchšie vykonať misiu v Tibete ako v kalvinistickej kultúre.

Viem si predstaviť, že bude trvať generáciu alebo dve, aby ľudia nielen vedome odmietli konkrétne kalvinistické perspektívy a učenia, ale úplne sa zbavili jeho vplyvu na ich mentalitu. Zanechalo to za sebou určitý fatalizmus. Tieto kaplnky vymierajú veľmi rýchlo. Sú

vo Walese zatvárané tempom jednej kaplnky za týždeň, pričom je to malá krajina, a je to ako keby ľudia boli radi, že môžu celú vec zo seba striasť.

RTE: *Myslíte si, že po týchto generáciách, ľudia budú pripravení prehodnotiť kresťanstvo?*

Fr. Deiniol: To, že ľudia oslobodia sami seba, nemusí v skutočnosti znamenať, že prídu do chrámu, ale že najmä tá prekážka tam nebude. Budú tam ale ďalšie prekážky. Keď si ľudia začnú klásť otázky o zmysle života, o význame vecí, začnú sa dotýkať náboženských otázok, ale všeobecne, ľudia sa na tieto otázky nepýtajú, a to hovorím ako človek, ktorý učil náboženskú výchovu po dobu pätnástich rokov tu vo Walese, a ktorý žil v tejto spoločnosti väčšinu svojho života.

RTE: *Možno je to obdobie rekonvalescencie.*

Fr. Deiniol: Ak to funguje ako obdobie zotavenia, tak to by bolo veľmi dobré. Samozrejme, toto je pokus poskytnúť nejaké diagnózy alebo analýzy, a ja nehovorím, že mám odpovede na to, aká stratégia Pravoslávnej Cirkvi vo Walese by mala byť. Boh robí veci podľa Jeho cesty a v Jeho čase, a bolo by pochybné mne povedať,

"To je to, čo musíme urobiť."

Ale myslím, že nebudeme chodiť ďaleko od pravdy, ak napríklad, ako pravoslávni ľudia vo Walese, sa snažíme demonštrovať určitú starostlivosť pre ľudí v ich životných situáciách. Napríklad v našom meste je vysoká miera nezamestnanosti. Ak náš chrám môže byť nástrojom na zlepšenie života ľudí tak, že nie sú sužovaní stálymi problémami, potom to môže byť spôsob, ako ukázať, že Boh ich miluje a stará sa o nich, a stará sa o ich (životné) situácie.

Preklad: Ing. Branislav Šomodík

Napísali ste nám...

Jasná správa

Bola som smutná a aj keď jar a leto mám veľmi rada, akosi to nešlo byť pokojná. Strach ma ovládol a nebola som šťastná. Strach z budúcnosti a bol by ma dostal, keby som neprosila o útechu „z hora“. Chcela som ako vždy, aby ma Boh potešil a poradil mi, ako sa mám ďalej zachovať. Mala som strach z toho, že si nenájdem prácu a ak, tak že zase budem niekde len na záskok a budem si musieť ešte urobiť jeden odbor a to všetko sa na mňa valilo a drvilo ma to, kade som šla. Ten pocit beznádeje, že nebudem môcť prispieť aj ja do domácnosti, a že nebudeme mať svoje vlastné bývanie a to a tamto... . Ako veľká guľa ma to ťažilo na duši a nebolo to už únosné. Tak som prosila Boha, nech mi ukáže kadiaľ ísť. „Je čas hľadať si prácu? Čo mám vlastne robiť?“ Sužovala som sa takmer mesiac. Odpoveď prišla v ten správny čas a zase takým originálnym spôsobom.

Vďaka rozhovorom s manželom a priateľkou a jednému milému darčeku z „hora“ sa to definitívne zmenilo a ja som zase o čosi vyzretejšia a s veľkou úctou sa skláňam pred Božou múdrosťou a láskou k nám nehodným.

Ja rada nakupujem z času na čas v second-hande, ale inak nakupovanie ako také neobľubujem. „Sekáč“ je pozoruhodné miesto, pretože si ho buď zamilujete, alebo máte k tomuto priestoru pohrdavý vzťah. A ja som ten prvý prípad. Vždy tam nájdem niečo užitočné. Praktická žena ide po tom, čo naozaj potrebuje. A tak som hľadala a preberala sa v množstve vecí od šatstva po obrázky na stenu. Čakala na obyčajnom pulte pri pokladni v second-hande. Na mňa pozerala. Krásna ikona Bohorodičky s malým Christom. „Čumela“ som na to ako na zázrak. A hneď som si ju kúpila.

Ešte pár hodín potom som si vychutnávala radosť z vydareného nákupu a po niekoľkých dňoch som si uvedomila, že to je tá správa od Neho. Bolo to jasné: „Teraz buď matkou! M a t k o u! Nič menej!“ A tie slová sa mi vryli do duše a tá pravda ma

postupne zbavila strachu a dala mi pocit slobody. Tej skutočnej slobody, ktorú dokážeme pocítiť a oceniť len, ak kráčate životom s Bohom.

En.

Utreňa v druhom storočí – dokončenie

Táto správa Plínia je pre nás významná nielen preto, že potvrdzuje u kresťanov vtedajšej doby rannú bohoslužbu, ale aj preto, že ukazuje na samotný obsah tejto bohoslužby. Tu je daná podstata kresťanskej utrene ako predúsvitného slávoslovía Christu. Tento pohan pochopil, že kresťania na rozdiel od pohanského rímskeho impéria neoslavujú slnko ako Boha, ale Christa.

Čo predstavovali tieto slávoslovía, ktorými kresťania oslavovali Christa, Plínius

nehovorí. Je možné, že ich náplňou boli aj starozákonné žalmy, kde sa hovorí o rannej modlitbe, napr. 62.: „Bože, Bože moj, k Tebi utrenňuju...“ (Bože, Ty si môj Boh! Hľadám Ťa za úsvitu...) a biblické piesne, ako napr. pieseň proroka Izaiáša 26,9: „Ot nošči utreňujet duch moj k Tebi, Bože...“ (Z tej duše túžim po Tebe za noci...). Ale boli tu aj novozákonné chválospevy, vlastné kresťanskej tvorivosti. Toto možno tvrdiť preto, že tieto chválospevy v podobe krátkych slávosloví existovali v Cirkvi už v 1. storočí a vidca božských zjavení – apoštol Ján Teológ uvádza ich celý rad vo svojej Apokalypse.¹⁹ Spomeniem aspoň niekoľko: „Hoden si, Pane a Bože náš, prijať slávu, česť i moc, lebo Ty si stvoril všetky veci a z Tvojej vôle jestvovali i boli

¹⁹ Kormaník, P., Liturgický rok v Pravoslávnej cirkvi, Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU v Prešove, Prešov 1997, s. 133.

stvorené!“ (4,11); „Hoden si vziať knihu a otvoriť jej pečate, lebo si bol zabitý a svojou krvou vykúpil si Bohu ľudí z každého kmeňa, jazyka, ľudu i národa, urobil si ich kráľovstvom, a kňazmi nášmu Bohu, oni budú kraľovať na zemi“ (5,9-10); „Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo, múdrosť, silu, česť, slávu aj dobrórečenie. Sediace mu na tróne a Baránkovi dobrórečenie, česť, sláva a vláda na veky vekov“ (5,12-13).

V týchto doxológiách a ďalších im podobných, ktoré sú uvedené v Zjavení

Jána, je postavený základ pre súčasné kresťanské hymny, chválospevy, modlitby a bohoslužobné aklamácie.

F. Smirnov a ostatní vedci predpokladajú, že medzi tými chválospevmi, o ktorých hovorí Plínius, a dáva správu cisárovi Trajánovi, bolo i naše súčasné veľké slávoslovie v jeho

jednoduchšej podobe.²⁰ Je to dosť možné, lebo pápežská kronika z 1. polovice 6. stor. „Liber Pontificalis“ uvádza, že do rímskej liturgie bolo zavedené už sv. mučeníkom, pápežom Telesforom I., ktorý zomrel v rokoch 130–140.²¹

Variant tejto jednoduchej podoby veľkého slávoslovía je uvedený v 46. kap. VII. knihy Apoštolských ustanovení (polovica 4. stor.): „Sláva v vyšních Bohu i na zemi mir v čelovicích blahovolenije. Chvalim Ťa, pojem Ťa, blahoslovím Ťa, slavoslovím Ťa, klaňajemtisja črez velikoho archijereja, Tebi istinnomu Bohu, jedinomu neroždennomu, jedinomu neprístupnomu, velikija radi slavy Tvojeja, Hospodi, Carju nebesnyj, Bože Otče Vsederžiteľu, Hospodi Bože, Otče Christa, Ahnca neporočného, vzemšeho hrich mira. Priimi molenije naše siďaj na cheruvimich. Jako Ty jedin svjat, Ty jedin Hospod' Isus, Christos Boha vsjakija sotvorennyja tvari, Carja nášeho: im že Tebi slava, česť i počitanije“ (Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj, v ľuďoch (Božie) zaľúbenie. Chválime Ťa, ospevujeme Ťa, blahoslavíme Ťa, oslavujeme Ťa, klaniame sa Ti prostredníctvom veľkého Veľkňaza, Tebe pravému Bohu, jedinému nenarodenému, jedinému neprístupnému kvôli Tvojej veľkej sláve, Hospodine, Kráľu nebeský, Bože Otče Všedržiteľu, Hospodine Bože, Otče Christa, nepoškvrneného Baránka, ktorý sňal hriech sveta.

²⁰ Uspenskij, N. D., Christianskaja pravoslavnaia utreňa, Mašinopis, 1952 g., s. 11.

²¹ Kormaník, P., Úvod do dejín svätej liturgie, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, Prešov 1980, s. 84.

Prijmi naše prosby, sediac na cherubínoch. Lebo Ty jediný si svätý, Ty jediný si Hospodin Isus, Christos Boha všetkého stvorenstva, Kráľa nášho: S Ním i Tebe patrí sláva, česť a úcta).²²

Spojitosť tejto redakcie veľkého slávoslovía s rannou bohoslužbou prvotného kresťanstva sa ukazuje v samotnom obsahu hymnu. Začína sa slovami evanjeliového slávoslovía, ktoré zaznelo nad zemou pred úsvitom, v noci, keď sa narodil Isus Christos. Okrem toho hymnus nemá neskoršie prosby kajúceho charakteru a týmto zodpovedá slovám Plinia Secunda: „Spievali chválitebné piesne“.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

Kňaz a mních Serafím Rose – Duša po smrti (Soul after death)

3. Kap.: Anjeli a démoni v hodine smrti (Úryvok z knihy)

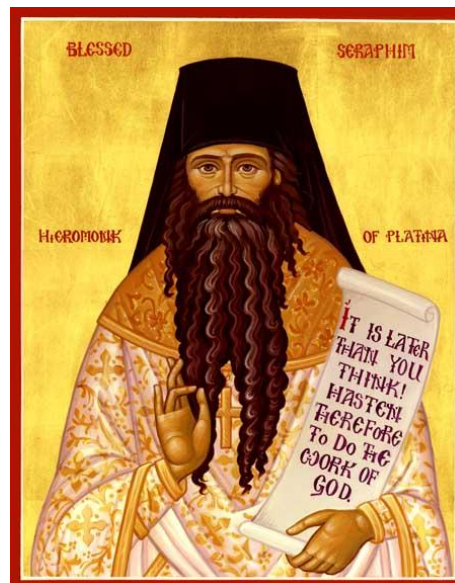
V týchto prípadoch (keď človek umiera), k zosnulého zvyčajne schádzajú dvaja anjeli. Tu je popis od autora knihy "Neuveriteľné pre mnohých ...": "Jedna staručká ošetrovateľka povedala týmito slovami: (" *Kráľovstvo Nebeské a večný pokoj jemu ...* "²³), ako blízko som mal dvoch anjelov, jedného z nich som nejako uznal za

môjho strážneho anjela, druhý mi bol neznámy."

²² Uspenskij, N. D., cit. dielo, s. 12.

²³ Myslel tým autor na seba. Jemu K. Ikskulovi sa prihovárala takto ošetrovateľka.

Neskôr, jeden bohobožný pútnik mu objasnil, že je to "vodiaci anjel". Sv. Teodor, ktorý putoval počas svojej smrti vzdušnými mýtnicami, opísaný v živote sv. Bazila Nového (10. stor., 26. marec), povedal: *"Keď som bol veľmi unavený, videl som prísť ku mne v podobe dvoch krásnych mladých junákov, Božích anjelov. Ich tváre boli jasné, oči hľadeli s láskou a ich vlasy boli biele ako sneh. Žiarili ako zlato, odevy mali ako svetlo blesku, hrud' mali opásanú krížovými zlatými pásmi."*²⁴ Galský biskup 6. stor. svätý Salvius

takto opisuje svoje skúsenosti so smrťou: *"Keď sa moja kélia otriasala pred štyrmi dňami a videli ste ma ležať mŕtveho, bol som zobraň dvoma anjelmi a prenesený na samotný vrchol neba"* (sv. Gregor Turský, História Frankov, VII, 1.).

Povinnosťou anjelov - sprevádzať dušu zosnulého na jeho ceste k posmrtnému životu. Ani v ich forme, ani v ich činnosti nie je nič nedefinovateľné, - majú ľudskú podobu, ale pevne uchopia "subtílnu telo" duše a vedú ho. *"Svetlý anjel vzal jej dušu do náručia"* (sv. Teodor). *"Vzal ma za ruku, anjeli ma niesli priamo cez stenu domu ..."* ("Neuveriteľné pre mnohých..."). Sv. Salvius bol "vzatý dvoma anjelmi." Podobnými príkladmi môžeme pokračovať.

Takže nemôžeme povedať, že "svetelné bytosti" v moderných prípadoch, ktoré nemajú žiadny viditeľný tvar, by boli sprievodcami duše, ktorú zapájajú do rozhovoru a ukazujú jej "spätný rámec" jej minulého života. Že je to anjel odprevádzajúci dušu do posmrtného života. Nie každý tvor, ktorý sa objaví ako anjel, je naozaj anjel, pretože sám Satan prijíma zjav anjela svetla (2Kor. 11, 14²⁵). Preto o bytostiach, ktoré aj keď vidíme v podobe anjela, môžeme s istotou povedať, že to anjeli nie sú. Z dôvodov, ktoré budeme uvádzať nižšie, v súčasných "posmrtných" zážitkoch, zdá sa, že nikdy nejde o stretnutie s anjelmi.

Potom by to mohlo byť tak, že v skutočnosti v tomto konaní "svetelnej bytosti" bol démon, maskujúci sa ako "anjel svetla", aby pokúšal umierajúceho, keď jeho duša

²⁴ Podobne ako sú oblečení diakoni.

²⁵ „A nie div, veď aj sám satan sa tvári ako anjel svetla.“ 2Kor 11,14

zanechá telo? Dr. Moody ("Život po živote," "Refleksie") a iní naozaj položili vo svojich štúdiách túto otázku, ale len za účelom odmietnutia tejto možnosti v súvislosti s "dobrými" skutkami, ktoré produkuje tento jav na umierajúceho. Samozrejme, že názory týchto pozorovateľov na zlo sú naivné až do extrému. Dr. Moody je presvedčený, že "satan, zrejme zavelí svojim služobníkom, aby nasledovali cestu nenávisti a zničenia" ("Život po živote"), a zdá sa, že je úplne oboznámený s kresťanskou literatúrou, ktorá opisuje skutočnú povahu démonických pokušení, ktoré sa vždy zdajú obetiam ako "dobré".

Aké je pravoslávne učenie o démonických pokušeníach v hodine smrti? Svätý Bazil Veľký vo svojom komentári na slová žalmu - zachráň ma pred všetkými, čo ma prenasledujú, a vyslobod' ma, aby neroztrhali moju dušu ako lev (Žalm 7, 2-3²⁶), podáva nasledovné vysvetlenie: *"Myslím, že rovnako, ako boli odvážni Boží askéti²⁷, ktorí po celý svoj život bojovali s pomerne neviditeľnými nepriateľmi, keď uniknú všetkým perzekúciám a nachádzajúc sa na konci života, knieža tohto sveta ich zvädza. Môže si ich udržať pri sebe, v prípade, že sa nájdú u nich rany obdržané počas boja alebo niektoré miesta a odtlačky hriechu. A ak sa zistí, že je ten človek bez jaziev a nepoškvrnení, ako neporaziteľný a slobodný bude daný k odpočinku v Christovi. Preto prorok sa modlí za budúci a súčasný život. Tu hovorí: ... zachráň ma od prenasledovateľov, a potom v čase skúšky: zbav ma od zlého, aby neroztrhali moju dušu ako lev. To sa môžeš naučiť od samého Hospodina, Ktorý pred utrpením hovorí: „Prichádza totiž knieža tohto sveta. Nič vo mne mu nepatrí““.* (Jn 14, 30) (v. 1, s 104).

Naozaj, nielen kresťanskí askéti musia čeliť výzve diablov v hodine smrti. Sv. Ján Zlatoústý²⁸ v "Homíliách na Matúša Evanjelistu" obrazne opisuje, čo sa stane s bežným hriešnikom po smrti: *"Vypočuješ veľa príbehov o hrôzach pri skončení života*

²⁶ „Hospodin, môj Boh, k tebe sa utiekam. Zachráň ma pred všetkými, čo ma prenasledujú, a vyslobod' ma, aby ma neroztrhali ako lev a nebolo by pomoci ani záchrany. Ž 7, 2 – 3.

²⁷ Ruština používa výstižný výraz pre duchovných napredovateľov Christa – podvižníci. To sú tí ľudia – muži, aj ženy, ktorí sa usilujú duchovné rásť. A to: pôstom (nie len telesným, ale aj duchovným – zdržanlivosť od vášní, napr.: ak niekto rád fajčí, postupne sa tejto vášne zbavuje.), modlitbou a pokáním. Ak tu nepíšem o dobrých skutkoch, tak to je preto, lebo sú súčasťou pokánia. Tak to chápeme v pravoslávnej cirkvi. A nakoniec musím zdôrazniť, že duchovné napredovanie nepozná zadosťučinenie. Je to cudzie nášmu prostrediu, pretože alebo sa chceš stať skutočným kresťanom, a teda sa snažíš byť aj štedrý alebo si na to dosť lenivý a benevolentný, a tým nie si kresťan, iba ním chceš byť. Obliekaš si plášť kresťana, ale vo vnútri si pokrytec.

²⁸ Ján Zlatoústý – v rímskokat. prostredí aj Chryzoztom.

a strašných výjavoch, ktorých videnie je pre umierajúcich neznesiteľné. Keď ležia na posteli, sú veľmi otrasení a desivo hľadajú na pred stojacich, zatiaľ čo duša sa snaží zostať v tele a nechce sa s ním rozlúčiť. Sú zdesení pri pohľade na približujúcich sa anjelov. Lebo, ak sa pozeráme na strašných ľudí, trasúc sa, to je ako také naše mučenie, rovnako aj keď uvidíme blížiacich sa anjelov impozantných a nezmieriteľnej sily, ktorí našu dušu zoberú a oddelia od tela, tak budeme veľmi plakať, ale zbytočne." (Homília 53, 3, s. 414 až 415).

Životy pravoslávnych svätých sú plné príbehov o takých démonických obrazoch v čase smrti, ktorého účelom je zvyčajne zomierajúceho zastrašiť a spôsobiť zúfalstvo, aby prestal dúfať vo svoje vlastné spasenie. Napríklad, svätý Gregor, vo svojich "Rozhovoroch" rozpráva o jednom boháčovi, ktorý býval otrokom mnohých vášní: "Krátko pred svojou smrťou uvidel pred sebou stojacich odporných duchov, zlostne hroziacich preniesť ho do hlbín pekla ... Celá rodina sa okolo neho zhromaždila, plakali a nariekali. Nemohli, podľa slov pacienta, v jeho bledej tvári a chvení jeho tela pochopiť, že tam bolo prítomní zlí duchovia. V smrteľnom strachu z týchto hrozných vízií sa hádzal na posteli zo strany na stranu ... Teraz takmer vyčerpaný a zúfalý v akákoľvek úľave, kričal: "Dajte mi čas až do rána! Buďte trpezliví aspoň do rána!" A týmto jeho život skončil" (IV, 40). Gregor hovorí o iných obdobných prípadoch, a tiež o probléme v jeho knihe "História anglickej cirkvi a národa" (Kniha 5., kap. 13, 15). Aj v Amerike, v 19. stor., tieto prípady nie sú neobvyklé, a nedávno vydaná publikácia obsahuje príbehy, ktoré sa odohrali v minulom storočí²⁹, čo majú názov ako "Som v ohni, vytiahnite ma!", "Ach, zachráň ma, oni ma nesú!", "Idem do pekla!" a "Diabol ide ukradnúť moju dušu do pekla." (John Myers. Hlasy na okraji večnosti. New York, 1973).

Pokračovanie nabudúce

Preložila: Elena Nemčíková

²⁹ Myslí sa tým 19. storočie.

Básnické okienko

Svätá mučenica Christína (+ III st.)

Slávna mučenica devica Christína,
nevesta vybraná od Božieho Syna.
Protivníka najväčšieho v otcovi
dostala,
bola jeho rozkazom, železom trhaná.
"Ak ty dcérka nechceš bôžikov
uznávať,
ja ťa svojou dcérou viac nebudem
volať!"
A dcéra mu takto odvetila nato :
"Nikdy sa na teba nenahnevám zato.
Ja Christova raba - ty satanov sluha
už v tebe nevidím otca ani druha.
Nevolaj ma viac dcérou - to mi činí
radosť,
Pán môj mi je otcom, v Ňom je moja
sladkosť !"
Jak zver rozzúrený otec sluhom
káže,
mäso nech jej šklbú, nech
kosti pokazia.
Odpadáva mäso od nežného tela,
len rana za ranou, nikde miestom
celá.

Chmatne mäso rukou svätá
mučenica
nečestnému otcu hodí vprostred líca.
"Hej ty Urban hnusný, tu máš mäsa
môjho,
tak teraz, zver, už jedz, od dieťaťa
svojho!"
V tej noci sa Urban od tela odlúčil
a v pekle si s diablom dušu svoju
zlúčil.
Strádala Christína, krv svoju vyliala,
svetu protivníkov junácky obstála.
Mučenica skvelá panenka Christína,
slávou oslávená od Božieho Syna.
.....
Z 'Prológu' Sv. Nikolaja
(Velimíroviča) pre 24.07 - 6.08

pozn.: V gréčtine sa "ch" a "k" -
rozlišujú (X P = 'chi' 'ro' etc.)... Sv.
Christína dostala také meno od
pohanských rodičov v Tyre ...

Svätí Piatočíselníci

Piatočíselníci, Boží povolníci,
evanjeliového medu výdatní nosiči.
Diaľ bieleho sveta zvestovali vieru,

pokiaľ nepristali k sinému jazeru.
By s väčším úsilím stadiaľ pracovali,
horký ľudský život Pánom osládzali.
Kliment, archijerej pravý Boží sluha,
čo mnoho vytrpel múk a hanobenia.

Skrz Ochrida stal jak Christova
zástava

a s ním svätý Naum, Angelár
a Sáva.

Taktiež svätý Gorazd –
Piatočíselníci,

všetci Boží ľudia, Boží robotníci.

Vyššie tisíc rokov na nebesiach živý,

tisíc rokov ako národ sa im diví.

Snahy nešetrili, národy krstili,
slávou ovenčení, že Boha ľúbili.

Ochrid chráni slávu Piatočíselníkov,
Slovanom sú oni hrdosťou a pýchou.

preklad, paveld

.....

nap.: niekde sa môže nájsť aj
"Sedmočíselníci" - a to sú Sv. Kiril
(Cyril) a Metod a ich učenci - Sv.
Piatočíselníci

Národný odkaz (ďalej len NO, resp. Národný odkaz) je občianske združenie kultúrno-osvetového a vzdelávacieho zamerania, združujúce občanov Slovenskej republiky na základe zákona č. 83/1990 Zb. v znení neskorších predpisov a predstavuje samostatnú právnickú osobu. Patrónom Národného odkazu je sväté knieža Rastislav.

Národný odkaz si zakladá na štyroch základných pilieroch: viera, národ, rodina a vlasť.

Programové ciele Národného odkazu

Publikačná a edičná činnosť

Organizovanie prednášok a konferencií o dejinách, ale aj súčasných problémoch v spoločnosti

Sociálna pomoc jednotlivcom a rodinám

Poukazovanie na morálny rozklad spoločnosti

Spoznávanie a ochrana slovenskej prírody

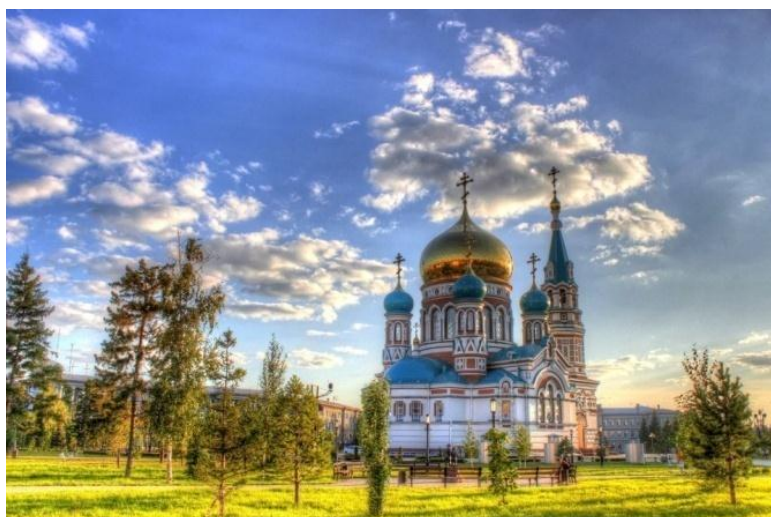
Spolupráca s podobne zameranými združeniami a organizáciami na Slovensku a v slovanských krajinách

Kresťanská misijná činnosť

Ak sa chceš stať členom Národného odkazu, kontaktuj nás na email: kontakt@narodnyodkaz.sk

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslavia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici v priestoroch Agentúry sociálnych služieb na ulici 9. mája so začiatkom o 9:30 hodine a ďalšiu nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 10:00 hodine. Všetky

sviatočne bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426.

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail: jankasom@szm.sk www.pravoslavie.sk

